

Епископ бањалучки и сремски др Андреј (Фрушић)

Предговор

Историјска личност и њен значај одувijek су били интересантни за изучавање, описивање и приближавање садашњости. У овом контексту посебно су важни људи који су имали утицаја на вријеме и прилике у којима су живјели и тиме постали они који својим примјером надахњују нова покољења да буду сљедбеници њихових идеја. Изузетно се у Цркви Божијој његује сјећање на њене архијереје јер нас апостол Павле позива на то ријечима: „Сјећајте се својих старјешина, који вам проповиједаше ријеч Божију; гледајући на свршетак њихова живота, угледајте се на вјеру њихову” (Јев. 13, 7). Један од важних архијереја кога је Српска православна црква имала у другој половини XX вијека јесте епископ бањалучки и сремски др Андреј (Фрушић).

Епископ Андреј (Фрушић) био је човјек којег је Бог обдарио, по библијској причи, са пет таланата (Мт. 25, 15), којих је, слободно данас можемо рећи, свих пет умножио и принио Богу на освећење уз благодарност. Тих пет таланата су се пројавили кроз: љубав према Богу и људима, интелигенцију и приврженост према науци, оданост своме роду, наклоност јединству хришћана и послушност Цркви. Драган Вукић, пишући извјештај са сахране епископа Андреја, забиљежио је: „Епископ Андреј је био човек широке културе и високог образовања. Добро је говорио више страних језика. Много је читао и пратио сва збивања у хришћанском свету. Одржавао је добре контакте са екуменским радницима широм света, посебно у Римокатоличкој цркви. Имао је добро и племенито срце, што је и истакао у опроштајном говору епископ бачки Никанор. Умео је да саслуша сабеседника и увек је био спреман да пружи духовни савет и помоћ.”¹

---

¹ Драган Вукић. *Упокојио се у Господу епископ сремски Андреј*. У: Гласник: службени лист Српске православне цркве (Београд), год. LXVII, бр. 4 (април 1986), 71.

Епископ Андреј је поставио здраве темеље екуменском дијалогу између Српске православне цркве и Римокатоличке цркве. Кроз свој неуморни рад ширења љубави и тиме што је први пружио руку другоме, успио је веома ефикасно да у обезбоженом времену заједно са римокатолицима свједочи Христа Распетог и Васкрслога. Епископ бањалучки господин Јефрем у краткој биографији епископа Андреја у Шематизму Епархије бањалучке за 2000. годину запажа: „Својом ученошћу, племенитошћу и помирљивим ставом епископ Андреј је успио не само окупити и ангажовати сараднике него и унеколико омекшати однос грађанских власти према Цркви не само у Бањој Луци него и на терену цијеле епархије.”²

О епископу Андреју, ако се изузму људи који су га познавали, веома се мало данас зна, јер се у црквеној штампи готово ништа није писало о његовом раду. Публикација посвећених њему нема. Из овога не треба изводити закључак да се о њему није имало шта писати и говорити, већ просто да није било дошло вријеме да се његов прегалачки рад освијетли и принесе савременом читаоцу и критичару.

Најважнији извор при писању овога рада је лична заоставштина епископа Андреја, до које смо дошли у љето 2015. године, која се чува у Манастиру Ступље. Проналазак и добијање личних докумената, фотографија, писама, личних предмета, богослужбених одежди епископа Андреја побуди-ли су нас да изучимо његову личност и дјело и представимо их јавности, шта и чинимо кроз овај рад.

У процесу писања овога рада користили смо грађу Архива Босне и Херцеговине, Архива Републике Српске, архиве Епархије бањалучке и архиве Епархије средњозападно-америчке. Поред тога користили смо архиве манастира Гомионица и Липље, те парохија у Друговићима, Прњавору и Котор Варошу. До значајног документа дошли смо благодарећи презвитеру др Милутину Јањићу (Baylor University, Waco,

---

² Јефрем, епископ бањалучки. *Епархијски архијереји Бањалучке епархије*. У: *Српска православна Епархија бањалучка: 1900–2000: шематизам* / [приредили Војо Балабан, Светлана Ценић], Бањалука, 2000, 157.

Texas). Користили смо новине, часописе и литературу из Патријаршијске библиотеке, библиотеке Манастира Гомионица, библиотеке Манастира Ступље и Народне и универзитетске библиотеке Републике Српске у Бањалуци. Посебну важност имају докторска дисертација и чланци које је писао епископ Андреј, а које смо нашли у библиотеци Православног богословског факултета у Београду.

Завршавајући овај скромни рад о епископу др Андреју (Фрушићу) надамо се да ћемо га у другом издању допунити (из објективних разлога нисмо користили архиве Српске патријаршије и Епархије сремске) и исправити. То ће онда остати као добро штиво свим будућим истраживачима историје Српске православне цркве, Епархије бањалучке, Епархије сремске, те екуменског покрета и дјеловања.

Као прилог нашем тексту доносимо факсимил докторске дисертације епископа Андреја (Фрушића) и два чланка истог аутора која су штампана у часопису *Богословље*. Прештамpane радове доносимо у изворном облику. Отклоњене су само очигледне грешке.

Овом приликом изражавамо најсрдачнију благодарност Филозофском факултету Универзитета у Бањалуци и продекану за научноистраживачки рад и издавачку дјелатност доц. др Горану Латинићу, историчару, који су предусретљиво, великодушно и свесрдно стали иза пројекта настанка (рецензије) и публикације (као издавач) књиге о епископу Андреју (Фрушићу). У исто вријеме благодаримо и свима који су на било који начин помогли да дођемо до потребних извора и литературе.

Уз благодарност Господу на могућности да опишемо живот и рад епископа Андреја (Фрушића), уједно му се и молимо да нам отвори очи да сагледамо добра дјела блаженоупокојеног епископа Андреја и да их творимо у својим животима.

Синђел Платон (Јовић)

На Вазнесење Господње 2017. године